

עפ"ג (ירושלים) 2021-11-24 - מדינת ישראל ע"י נ' רואה בלאווי ע"י

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 2021-11-24 מדינת ישראל נ' בלאווי
תיק חיצוני: 257772/2021

לפני כבוד השופטים אלי אברבנאל, חיה זנדברג ופנינה נויבירט

המערערת מדינת ישראל ע"י ב"כ עוה"ד מוריה הירש,
פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)

נגד

המשיבה רואה בלאווי ע"י ב"כ עוה"ד נמיר אדלבי

פסק דין

1. לפנינו ערעור המדינה על גזר דין שניתן בבית משפט השלום בירושלים (כבוד השופט דוד שאול גבאי ריכטר) בת"פ 40502-02-22, שבגדרו בוטלה הרשעת המשיבה לאחר שבהכרעת הדין הורשעה בעבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו לפי סעיף 275 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 ובעבירה של שימוש בכוח או באיומים למנוע מעצר, לפי סעיף 47(א) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (נוסח משולב), התשכ"ט-1969.

המשיבה הורשעה כאמור על פי הודאתה בכתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון, שלא כלל הסכמה עונשית.

על פי עובדות כתב האישום שביסוד ההרשעה, ביום 2.3.2021 בשעות הצהריים הגיעו חמישה אנשי משטרה אל בית מגורים בעיר העתיקה בירושלים, כדי לערוך בו חיפוש על פי צו חיפוש שהיה בידיהם. קטין שהינו קרוב משפחתם של המשיבה - נאשמת מס' 1 בכתב האישום - ושל נאשם 2 שדינו נגזר בנפרד, נמלט מהבית סמוך לאחר שנעצר. משהתאספו במקום תושבי המקום במטרה למנוע את קיום צו החיפוש, הזעיקו השוטרים כוחות מג"ב למקום.

בכתב האישום נאמר כי "נאשם 2 שעמד ברחבת הבניין דחף את השוטר דניאל גבאי, ירק על השוטר עזרא גבאי והיכה במכת אגרוף את השוטר נעם דוד. בשל כך, הודיע לו דניאל גבאי כי הוא עצור.

נאשם 2 היכה במכת אגרוף את השוטר דניאל גבאי בפניו ובצווארו. בתגובה לכך, הכה דניאל גבאי את הנאשם במכת אגרוף ועצר אותו בסיועם של שוטרים רבים. נאשמת 1 יחד עם נשים נוספות החלו לצעוק ולקלל את השוטרים וכוחות מג"ב שאבטחו את האירוע, תוך שהשוטרים הודפים אותם. או אז, סטרה הנאשמת בחוזקה בפניה של השוטרת שילת סקרה, כתוצאה מכך, נגרם לה סימן אדום בפניה".

2. מתסקיר שהגיש שירות המבחן ביום 18.9.2024 עולה כי המשיבה רווקה כבת 26, עברה נקי מהרשעות, עובדת כסייעת בגן ילדים כשלוש שנים. המשיבה בעלת תעודת בגרות לאחר שסיימה בהצלחה 12 שנות לימוד, והחלה ללמוד באוניברסיטה לקראת תואר בחינוך מיוחד ועבודה סוציאלית.

בנוגע להתייחסותה לעבירה, נמסר כי המשיבה מתקשה לגלות אמפתיה כלפי המתלוננת, וכי נראה שפעלה באופן המתואר בכתב האישום מתוך תחושת מחויבות לגונן על בני משפחתה, זאת על פי קודים תרבותיים וחברתיים בנוגע להתייחסות לגורמי אכיפת חוק. משכך מתקשה היא להבין את הפסול בהתנהגותה. קצינת המבחן התרשמה כי המשיבה מתקשה לשתף אותה בתחושותיה, דבר שבא לידי ביטוי בשתיקות במהלך שיחתן ובהבאת מידע מצומצם על אודות מהלך חייה והרקע לעבירה, ובהשלכת האחריות לביצוע העבירה על השוטרת נפגעת העבירה. עוד נמסר כי המשיבה לא רואה צורך בעריכת שינוי בתפיסותיה אלה. משכך אין שירות המבחן בא בהמלצה טיפולית בעניינה של המשיבה. באשר לשאלת ההרשעה, שירות המבחן מצוין כי "מכיוון שרואה לא הציגה בפנינו מסמכים אשר מעידים על תעסוקתה כיום ועל פגיעה משמעותית בתפקודה, אין לנו באים בהמלצה לביטול הרשעתה".

גזר הדין

3. בגדרו של גזר הדין בוטלה כאמור הרשעת המשיבה, ונקבע כי תרצה 100 שעות שירות לתועלת הציבור, תפצה את המתלוננת בסך 1500 ₪ ותחתום על התחייבות להימנע מעבירה.

בגזר הדין נקבע כי מתחם העונש ההולם לעבירות שבהן נקבעה אשמתה של המשיבה יעמוד על מאסר על תנאי עד שלושה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. צוין כי "הנאשמת צעירה נורמטיבית ללא עבר פלילי, הגיעה להישגים לימודיים ושומרת על יציבות תעסוקתית, ומאז האירוע לא פתחה תיקים חדשים. שירות המבחן לא התרשם כי קבלה אחריות למעשיה וכן עמד על היעדר נזק קונקרטי. נוכח כל זאת ונוכח עקרון אחידות הענישה ועונשו של נאשם 2, יש למקמה בתחילת המתחם".

אשר לשאלת ההרשעה בהיבט של טיב העבירה, נקבע כי נסיבות כתב האישום גבוליות בנוגע לכך. "יחד עם זאת מדובר באירוע ממוקד וחד-פעמי שלא חזר על עצמו, שאף המאשימה עצמה סברה, שאין מקום להחמיר בגינו, ככל שהדבר נוגע לעונש המוסכם ביחד לנאשם 2. הדבר גם משליך על היכולת לבטל הרשעה בנסיבות אלו".

אשר למבחן "הנזק הקונקרטי" שנקבע בפסיקה לצורך בחינת שאלת ההרשעה, נקבע בגזר הדין כי "בניגוד לאמור בתסקיר, הוצגו לפניי מסמכים המלמדים על השכלתה של הנאשמת בתחום החינוך המיוחד, על עבודתה בתחום הטיפול, התנדבותה עם ילדים וכן העובדה שהיא נמצאת כעת בלימודים בתחום העבודה הסוציאלית. בידוע, שהן תחום החינוך והן תחום העבודה הסוציאלית הם תחומים שבהם יש משמעות לקיומו של רישום פלילי או היעדרו לצורך היכולת לעסוק בהם. אני סבור, שכאשר מדובר באישה משכילה מהחברה הערבית, יקשה עליה שבעתיים במציאת עבודה בתחומי השכלתה, אם תיוותר ההרשעה על כנה. ההישגים אליהם הגיעה הנאשמת הם משמעותיים, ויהא זה בלתי מדתי אם לא תוכל לממש את יכולותיה בתחומים אותם למדה ועדיין לומדת מזה מספר רב של שנים. לפיכך, אני מורה על ביטול ההרשעה".

טיעוני הצדדים

4. המערערת טוענת כי שגה בית המשפט קמא הנכבד עת ביטל את ההרשעה, זאת מש"האינטרס הציבורי אינו מאפשר להימנע מהרשעתה" נוכח מאפייני עבירות האלימות כנגד אנשי משטרה והערכים המוגנים שבבסיסן, וכן משלא הוכח כי ייגרם למשיבה "נזק קונקרטי" כתוצאה מהרשעתה כנדרש בפסיקת בית המשפט העליון. נטען כי "המסמכים אשר הוצגו בפני בית המשפט קמא במעמד הטיעונים לעונש, הינם מסמכים המעידים על לימודיה של המשיבה בתחום החינוך, פועלה והתנדבותה, אך המערערת סבורה כי אין במסמכים אלו כדי ללמד על נזק קונקרטי אשר ייגרם למשיבה כתוצאה מהרשעתה במיוחד לה, מעבר לנזק האינהרנטי הכללי הטמון בהרשעתו של כל אדם".

5. ב"כ המשיבה סומך את ידיו על גזר הדין וטוען כי אין עילה להתערבות בו. לדבריו בתי המשפט נוהגים לבטל הרשעות "במקרים רבים שלא היה שום נזק קונקרטי...בעבירות יותר חמורות" ומשכך נשאלת השאלה "מה היה כל כך מיוחד בתיק הזה המצדיק התערבות ערכאת ערעור".

ב"כ המשיבה הפנה לגזר הדין בעניינו של נאשם 2 בכתב האישום, שעונושו נקבע בהסכמת הצדדים למאסר על תנאי, קנס ופיצוי. לטענתו הרשעת המשיבה, שתוצאתה פגיעה בתעסוקתה בעתיד, תביא לכך כי עונשה יהיה חמור מזה של נאשם 2 אף שחלקו באירוע חמור יותר. ב"כ המשיבה מפנה עוד לחלוף הזמן מאז העבירה ולכך שהמשיבה משקיעה את זמנה בלימודים ושואפת להיות גננת. לדבריו אין להסתמך על "תסקיר חסר" כדבריו של שירות המבחן, שצוין בו כי לא הוצגו לפניו מסמכים המעידים על הנזק הקונקרטי הצפוי להיגרם למשיבה אם תורשע בדין, אף שהמשיבה ביקשה להשלים הגשת מסמכים אלה.

דין והכרעה

6. כדי למנוע ביצוע חיפוש חוקי בידי אנשי משטרה הממלאים את תפקידם וכדי למנוע את מעצרו של

קרוב משפחתה, השתתפה הנאשמת באופן פעיל בהפרת חוק רבת משתתפים שבגדרה הוכו שוטרים במכות אגרופי, נדחפו בכוח וספגו צעקות וקללות. המשיבה השתתפה במפגן הצעקות והקללות וכן סטרה בחוזקה בפניה של שוטרת באופן שהותיר בלחייה סימן אדום.

בגין התנהגות בריונית כאמור שמטרתה מניעת אכיפת החוק, נקבעו בגזר הדין מתחם ענישה ועונש מקלים, באופן שאינו עולה בקנה אחד עם הערכים המוגנים שביסוד העבירות שאשמת המשיבה בהן נקבעה, ואינו מתיישב עם חומרתן של העבירות, בשים לב להשלכתן על שלטון החוק ועל יכולתה של המשטרה לבצע את תפקידה.

נוכח האמור, אין מקום למתן הקלה נוספת למשיבה בדרך של ביטול הרשעתה. מאפייני העבירות וחומרתן מקשים על קבלת עמדת ב"כ המשיבה ולכך יש להוסיף כי רכיב ה"נזק הקונקרטי" לא הוכח בעניינה. מובן כי אין די בהגשת תעודות על השכלתה של המשיבה ועל עבודתה כדי לבסס רכיב זה.

כידוע הכלל הוא כי מי שאשמתו הוכחה יורשע בדין, וביטול ההרשעה הוא החריג לכך. בעניינה של המשיבה אין הצדקה לחריג זה. חומרת העבירות שבהן נקבעה אשמתה, אי הוכחת "נזק קונקרטי" בעניינה, התייחסותה לעבירות המלמדת על נטילת אחריות חלקית ביותר בגינן וכאמור המנעות שירות המבחן מהמלצה על ביטול ההרשעה - כל אלה מובילים למסקנה כי אין הצדקה לנקוט בתיק זה בחריג אי ההרשעה.

מובן מאליו כי את האיזון הראוי בין השכלתה של המשיבה, אורח חייה הנורמטיבי בדרך כלל ועבודתה כסייעת בגן ילדים, לבין התנהגותה האלימה באירוע האמור, על מעסיקיה הפוטנציאלים של המשיבה לערוך כשכל הנתונים לפנייהם.

7. טענת ב"כ המשיבה בדבר פגיעה בעקרון אחידות הענישה ככל שהמשיבה תורשע בדין, דינה להידחות. בגין אלימות שבה נקט כלפי אנשי משטרה, הורשע נאשם 2 בכתב אישום מתוקן שעובדותיו שונות מאלה המופיעות בכתב האישום המתוקן בעניינה של המשיבה ודינו נגזר בהסכמת הצדדים לשלושה חודשי מאסר על תנאי, פיצוי, קנס והתחייבות להימנע מעבירה. אף שהשלכת עצם הרשעתו של נאשם 1 על אורח חייו אינה כהשלכתה האפשרית על אורח חייה של המשיבה, ואף שהמעשים שבהם הורשע חמורים מאלה שבהם נקבעה אשמתה של המשיבה, אין מקום לקבוע כי השוואת עונשיהם של השניים אינה עולה בקנה אחד עם עקרון אחידות הענישה באופן המחייב את אי הרשעתה של המשיבה.

טענה נוספת שמעלה ב"כ המשיבה, ולפיה תסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינה של המשיבה חסר, ומשכך המלצתו של שירות המבחן אינה מבוססת, דינה להידחות גם היא. לבית המשפט הוגשו מסמכים

המעידים על השכלתה של המשיבה ועל עבודתה כסייעת בגן ילדים. אין במסמכים אלה כדי להוכיח כי השתלבותה בעבודה בתחום החינוך או הרווחה לא תתאפשר ככל שתורשע בדין.

8. אשר על כן ערעור המדינה מתקבל, באופן שחלף אי הרשעתה תורשע המשיבה בדין בעבירות שבהן נקבעה אשמתה. כל יתר חלקי גזר הדין יעמדו בעינם.

המזכירות תמציא את פסק הדין לב"כ הצדדים ולשירות המבחן.

ניתן היום, ל' כסלו תשפ"ה, 31 דצמבר 2024,
בהעדר הצדדים.

פנינה נויבירט,
שופטת

חיה זנדברג,
שופטת

אלי אברבנאל,
שופט